

zwaren gepaard gaat, zoo heb ik gemeend de beschrijving van de praeparaten zoo uitvoerig mogelijk te moeten geven en heb daarbij gestreefd naar de meeste duidelijkheid van voorstelling.

Dordrecht, 25 Juni 1880.

D. J. ADMIRAAL.

DE STRIJD TUSSCHEN DE LARYNGOSCOPISTEN EN DE LARYNGOTOMISTEN.

Reeds bij de eerste kennismaking met de monographie van MAX SCHÜLLER, *die Tracheotomie, Laryngotomie und Exstirpation der Kehlkopfes, Deutsche Chirurgie*, Lief. 37, scheen het mij niet boven elken twijfel verheven, of de schrijver in zijne verhandeling over de laryngotomie hier en daar niet te veel chirurg en te weinig laryngoloog was, om het onderwerp met de vereischte onzijdigheid te behandelen. Het referaat, dat bovengenoemden arbeid onder de oogen der lezers van het *Tijdschrift v. Geneeskunde* brengt, draagt echter de sporen dezer eenzijdigheid in zoo hooge mate, dat het gewenscht is hier met een enkel woord op te wijzen.

„Op het gebied der *goedaardige nieuwvormingen* wordt daarentegen tusschen de laryngoscopisten en de laryngotomisten een *hevigen strijd* gestreden,” zoo leest men in het referaat, op pag. 569.

Tegen deze bewering kan men gewichtige argumenten aanvoeren. Wanneer men toch de keus heeft tusschen eene voor het leven absoluut ongevaarlijke operatie, die onpijnlijk is en geen stoornis verwekt in de functie van het stemapparaat en tusschen eene kunstbewerking, die het leven kan bedreigen en in vele gevallen blijvende stoornis bij de stemvorming achterlaat, dan schijnt mij eene keuze niet moeilijk.

De operatie langs endolaryngealen weg, de zachte en meest veilige methode, waarbij de lijder zijne werkzaamheden meestal ongestoord kan uitoefenen, eischt slechts geduld van den patiënt en de noodige dexteriteit van den operateur; de laryngotomie daarentegen vordert, dat de patient zich aan eene pijnlijke kunstbewerking onderwerpe, die, hoe zelden dan ook, toch het leven kan bedreigen en noodlottige gevolgen kan hebben voor de functie van het strottenhoofd. Wanneer men verder bedenkt, hoe ongaarne iemand zich aan een operatieven ingreep — in casu de slijting van den voorwand van het strottenhoofd — onderwerpt, vooral daar, waar eene onbeduidende kunstbewerking tot hetzelfde doel kan leiden, dan kan er m. i. van geen ernstigen strijd sprake zijn. De humaniteit alleen vordert reeds, dat goedaardige nieuwvormingen langs endolaryngealen weg worden verwijderd. In de weinige gevallen, waar deze methode op onoverkomelijke bezwaren stuit, kan er van de laryngotomie sprake zijn, tenzij de methode van ROSSBACH met vrucht kan worden aangewend.

Ook tegen de wel ietwat apodictische uitspraak van den Referent: „de kwaadaardige nieuwvormingen *vereischen* alle de exstirpatie van het strottenhoofd,” kunnen gewichtige bezwaren in het midden worden gebracht.

De exstirpatie van den larynx werd bij 15 carcinoomlijders verricht, waar-

van slechts 8 de operatie overleefden en de zeven overblijvende lijdèrs ver-
toonden alle spoedig recidief in de naastbijgelegene lymphklieren. Wel is
waar ging het drie sarcoomlijders beter, doch de sarcomata van den larynx
behooren tot de hooge uitzonderingen.

Onderwerpt derhalve een lijder aan carcinoma laryngis zich aan de exstir-
patie van het strottenhoofd, dan heeft hij, volgens de statistieke opgaven,
bijna evenveel kans om direct aan de gevolgen der operatie te gronde te
gaan, als om het leven te behouden. Verloopt de operatie gunstig, dan be-
staat er alle kans, dat de lymphklieren aan den hals spoedig op nieuw wor-
den aangedaan.

Is dan het voordeel dezer levensgevaarlijke kunstbewerking inderdaad zoo
groot, dat men ze als eene *noodzakelijke* operatie moet beschouwen?

Het is een bekend feit, dat de carcinomata van het strottenhoofd, die on-
der de boosaardige nieuwvormingen verreweg het menigvuldigst voorkomen,
betrekkelijk langzaam en dikwijls zonder veel bezwaar voor den lijder ver-
loopen en slechts hoogst zelden aanleiding geven tot metastasen.

Ik zie hiervan dagelijks een overtuigend voorbeeld bij eene 59jarige vrouw,
die al sinds 1½ jaar aan carcinoma laryngis lijdende is en zich nog steeds
redelijk wel bevindt. Toen de woekering van het neoplasma sterk toenam
en het lumen van het strottenhoofd belangrijk vernauwde, verrichtte ik voor
ruim 8 maanden de tracheotomie. Na dien tijd zijn de verschijnselen van
laryngo-stenose geheel geweken, doch de groei van de nieuwvorming is
inmiddels langzaam voortgeschreden. De secundaire klierzwellingen aan den
hals, die meestal eerst laat optreden, zijn duidelijk geworden; de larynx
is ook van buiten belangrijk verdikt; de carcinomateuse tumor reikt bijna
tot aan de epiglottis en herhaaldelijk hebben geringe bloedingen de patiënte
zeer verontrust, doch ondanks al deze verschijnselen, die aan de diagnose
van carcinoma laryngis elken twijfel ontnemen, is de toestand der lijdere
eene zeer dragelijke. De functie van het digestie-apparaat laat weinig te
wenschen over, haar algemeene toestand is thans nog bevredigend en haar
uiterlijk verraadt nog geenszins de aanwezigheid van een boosaardig neo-
plasma.

Hoewel er geene zekere teekenen aanwezig waren, die op syphilitische in-
fectie duiden, werd toch eene anti-syphilitische kuur voorgeschreven, even-
wel zonder gevolg. De zoo hoogst moeilijke differentieel-diagnose, vooral
bij larynxziekten, wettigt m. i. volkomen deze proefneming.

Rekening houdende met de levensgevaarlijke operatie en het twijfelachtig
succes bij het gelukken der kunstbewerking van den eenen kant en het lang-
zame, niet zelden goedaardige verloop bij eene geheel expectatieve behande-
ling of bij een eenvoudige opening der trachea van den anderen kant, kan
men zich m. i. bezwaarlijk vereenigen met de conclusie: "kwaadaardige nieuw-
vormingen *vereischen* alle de exstirpatie van het strottenhoofd." Ik voor mij
althans zoude liever het omgekeerde willen verdedigen.

Bij de behandeling der stenosen van het strottenhoofd, die het gevolg zijn
van syphilitische aandoeningen, verzweringen, diphteritis, vergroeinges, enz.,
dient men, alvorens over te gaan tot de slijting van het strottenhoofd,
steeds in het oog te houden, dat men ook in deze gevallen niet zelden

voortreffelijke uitkomsten verkrijgt door de eenvoudige catheterbehandeling. Is de tracheotomie reeds verricht, dan levert de methode van SCHRÖTTER (dilatacie door middel van de zoogenaamde „Zinnbolsen”) ook dikwijls verrassende resultaten op. Aan de Weener school komt de eer toe, het eerst op deze onschuldige en toch zoo vruchtbare behandelingswijze gewezen te hebben.

Dat in vele gevallen de laryngotomie aangewezen kan zijn, behoeft geen verder betoog.

Amsterdam, September 1880.

Dr. P. K. PEL.

B E R I G T E N .

BUITENLAND.

LONDEN. — Volgens *the Lancet* van 18 September zouden er onlangs in Rusland langs de Wolga en met name te Saratoff zeer op cholera gelijkende ziektegevallen, zoowel in de stad als onder de troepen in een nabijgelegen kamp liggende, zijn voorgekomen. Volgens latere tijdingen zoude soortgelijke ziektegevallen ook in centraal Rusland en wel in Orel zijn voorgekomen.

— In het *British Medical Journal* van 18 September wordt door Dr. THIN eene oplossing van acid. boricum, gepaard met het dikwijls wisselen der kousen en het plaatsen van kurkenzolen in het schoeisel, tegen de bestrijding van het stinkend en overmatig voetzweet aanbevolen. THIN laat de hielen der kousen eenige uren in eene geconcentreerde oplossing van boorzuur dompelen, vervolgens droogen en alsdan door den patiënt gebruiken.

— Onder het Praesidium van Dr. DRYSDALE en het Vice Praesidium van Dr. STILLE blijft de alhier sinds het vorige jaar bestaande zoogenaamde „Malthusian league” werkzaam, zoowel door het uitgeven van een maandschrift, getiteld: *the Malthusian*, als door het verspreiden van losse blaadjes, om hare leer en de daaruit voortvloeiende voorschriften te verspreiden. Vooralnog zijn de meeste leden Engelschen. Alhoewel ook in het buitenland te Parijs YVES GUYOT en PALANTIER en in de Nederlanden de afgevaardigde VAN HOUTEN als voorstanders harer leerstellingen optreden.

GLASGOW. — De Stedelijke Regering heeft de reeds voor den verkoop van melk bestaande bepalingen nog aanzienlijk verscherpt. Geen vertrek waar melk bewaard, verwerkt of verkocht wordt, mag als woon- of slaapvertrek gebruikt worden of in onmiddellijke gemeenschap daarmede staan. Het beroep van mangelen of wasschen van kleederen mag nooit in hetzelfde vertrek voor het debiet of het bewaren van melk bestemd, uitgeoefend worden. Tegelijk met den verkoop van melk mag alleen die van brood, eijeren, boter of kaas in hetzelfde lokaal geschieden.

NEW-YORK. — Het cijfer der Tandartsen bedraagt in de Vereenigde Staten niet minder dan 12,000, terwijl er volgens eene door het Dental-Laboratory gegeven statistiek jaarlijks eene som van 500,000 Ds. goud en eene viermaleu grootere aan platina en zilver voor het plomberen gebruikt wordt.

PHILADELPHIA. — Dr. BUCHANAN, in de bekende zaak der Doctorale diploma's betrokken en deswegens voor den Regter gedaagd, trachtte zich door een gewaande zelfmoord, door van een stoomboot op de Delaware rivier af te klimmen, aan de justitie te onttrekken, maar is onlangs in Michigan gearresteerd.